

Ekspertene er skeptiske til reforhandling av strømvavtaler

Norge vil refovhandle kraftutvekslingsavtalene med EU og Storbritannia for å sikre norsk forsyningssikkerhet. – Jeg skjønner ikke hvorfor de skal gå med på det, sier økonom.



Kravet om refovhaling av utvekslingsavtalene for strøm vokser presser regjeringen. Et slikt ønske vil imidlertid bli dårlig mottatt i EU, mener eksperter. Foto: Ingrid Godager

Publisert: 17.02.22, 19:04

| Oppdatert: 17.02.22, 21:56

Tirsdag ble det holdt demonstrasjoner over hele landet, i regi av Industriaksjonen. Ett av kravene var stans i krafteksporten i perioder med lav fyllingsgrad i magasinene.

Olje- og energiminister Marte Mjøs Persen (Ap) varslet nylig at hun vil gå i dialog med EU og Storbritannia for å sikre norsk forsyningssikkerhet.

Les også: Energiministeren: Ikkje mogleg å regulere straumeksport på bakgrunn av pris

– Jeg tror en slik forespørsel vil bli mottatt med stor skepsis. Man kan ikke på den ene siden ønske å beholde reglene for fri flyt av varer som naturgass, og på den andre siden begrense eksport av elektrisitet, sier Catherine Banet.

Hun er førsteamanuensis ved Nordisk Institutt for Sjørett ved Universitet i Oslo.

– Høres ikke greit ut

Endre Bjørndal, økonomiprofessor ved Norges Handelshøyskole (NHH), deler juristen sitt syn på hvordan en reforhandling vil bli mottatt av våre handelspartnere.



– Det er jo ikke gunstig for de andre i markedet at en av partene egentlig sier at når prisen er høy i Europa, så vil vi skru ned kapasiteten på kablene. Det høres ikke greit ut hvis man først skal delta i et marked, sier han.

Mjøs Persen har understreket overfor Nationen at det ikke er mulig å bruke pris som begrunnelse for å reforhandle avtalene.

Bjørndal mener det i praksis ikke vil være noen forskjell om man bruker forskyningssikkerhet eller pris som begrunnelse for å holde tilbake strømeksporten.

– Jeg skjønner ikke hvorfor de skal gå med på det. Det er vel prisene som er den egentlige begrunnelsen, er det ikke det? Det skjønner jo både Tyskland og Storbritannia. Du trenger jo bare slå opp i en norsk avis for å skjønne hva som er hensikten, sier han.

Begrenset handlingsrom

Annonse

Handlingsrommet for å reforhandle avtalene er dessuten svært begrenset, ifølge Catherine Banet.

Hun viser til at Norge er bundet av EØS-avtalen og frihandelsavtalen mellom Norge og Storbritannia. I tillegg har Norge inngått bilaterale avtaler knyttet til handel og drift av de ulike utenlandskablene.



De ulike avtalene må reforhandles samtidig dersom man skal oppnå større handlingsrom, forklarer juristen.

Banet er enig energiminsterens vurdering om at det er vanskelig å bruke pris som begrunnelse for en reforhandling. Hun viser til at andre land i Europa har tatt i bruk andre verktøy for å bøte på de høye regningene.

– Er det større sannsynlighet for å reforhandle hvis man sier at det handler om forsyningssikkerhet?

– Terskel ligger veldig høyt, slik at det er veldig begrenset adgang for å reforhandle på dette grunnlaget eller begrunne en restriksjon med forsyningssikkerhet, svarer Banet.

Hun sier man i utgangspunktet kan reforhandle eller endre en rettsregel, men at adgangen til vil variere utfra om avtalen eller EU-lovgivning er gjennomført i norsk rett.

– Grunnlaget for dette er såpass spesifikt at det må begrunnes ekstremt godt, sier hun.